

Казка про рибака і рибку

Олександр Пушкін

Жив старий із своєю старою
Біля самого синього моря.
Жили вони в ветхій землянці
Рівно тридцять літ і три роки.
Дід ловив неводом рибу,
А баба куделила пряжу.
Якось в море закинув він невід, —
Прийшов невід з самим баговинням.
Він удруге закинув невід, —
Прийшов невід з травою морською.
Як утретє закинув він невід, —
Витяг невід однісіньку рибку,
Золотую рибку, не просту.
Почала тая рибка благати,
Людським голосом промовляти:
"Відпусти мене, діду, до моря,
Дорогий дам за себе я відкуп:
Відкуплюся чим тільки ти схочеш!"
Здивувався старий, налякався:

Він рибалив тридцять літ і три роки
Та не чув він, щоб риба говорила.
Відпустив він рибку золотую
Ще й сказав їй привітливе слово:
"Бог з тобою, рибко золота!
Мені твого відкупу не треба,
Йди собі, рибко, в синє море,
Гуляй там собі на просторі!"
Повернувся дід до старої,
Розповів їй про диво велике:
"Я піймав був сьогодні рибинку,
Золоту рибинку, не просту,
По-нашому рибка говорила,
В синє море додому просилась.
Дорогою ціною відкуплялась,
Відкуплялась чим тільки я схочу.
Не посмів я взяти відкуп з рибки,
Відпустив її так в синє море".
Почала баба лаяти діда:
"Ой, дурило ж ти, недотепа!"

Не зумів взяти відкupu з рибки!
Було взяти від неї хоч ночви,
Адже наші, бач, зовсім побиті!"
От пішов дід до синього моря,
Бачить: море злегенька заграло.
Став він кликати рибку золотую.
Припливла з моря рибка, спитала:
"Чого тобі треба, дідусю?"
Тут старий уклонився та й каже:
"Змилуйся, паніматонько-рибко!
Бач, стара моя все докоряє,
Не дає мені, старому, спокою:
Їй потрібні новісінькі ночви,
Бо наші, бач, зовсім побиті!"
Відказала рибка золотая:
"Не журися, іди собі з Богом,
Будуть вам новісінькі ночви".
Повернувся старий до старої, —
А у баби новісінькі ночви!
Та ще дужче стара докоряє:

"Ой, дурило ж ти, недотепа!
Випросив, телепню, ночви!
А яка ж із ночов отих користь?!
Повертайся, дурню, до рибки,
Уклонися їй, випроси хату!"
От пішов дід до синього моря, —
Скаламутилось синє море.
Став він кликати рибку золотую.
Припливла до нього рибка, спитала:
"Чого тобі треба, дідусю?"
Тут старий уклонився та й каже:
"Змилуйся, паніматонько-рибко!
Іще дужче стара мене лає,
Не дає мені, старому, спокою,
Хату просить баба сварлива!"
Відказала рибка золотая:
"Не журися, іди собі з Богом.
Нехай так уже: буде вам хата!"
Пішов дід до своєї землянки,
А землянки нема вже й сліду!

Перед ним стоїть хата з світлицею,
З димарем мурованим, білим,
Ще й дубові, тесові ворота.
А стара сидить під віконцем
Та чимдуж чоловіка картає:
"Ой, дурило ж ти, недотепа!
Випросив, телепню, хату!
Повертайся, вклонися рибці:
Вже не хочу я бути селянкою,
Хочу бути стовбовою дворянкою!"
Знов пішов дід до синього моря, —
Неспокійне синєє море!
Золоту став він кликати рибку.
Припливла з моря рибка, спитала:
"Чого тобі треба, дідусю?"
Уклонився він рибці та й каже:
"Змилуйся, паніматонько-рибко!
Бач, стара моя зовсім здуріла,
Не дає мені, старому, спокою:
Вже не хоче бути вона селянкою,

Хоче бути стовбовою дворянкою".

Відказала рибка золотая:

"Не журися, іди собі з Богом!"

Повернувся старий до старої,

Що ж він бачить? — Високі хороми,

А на ганку стоїть його баба,

В соболевій вона тілогрійці,

Грезетова на маківці кічка,

Ще й перлове намисто на шиї,

На руках самоцвітні каблучки,

На ногах — чобітки червоні.

Перед нею дбайливі слуги,

Вона б'є їх, за чуба тягає...

Каже дід до своєї старої:

"Здрастуй, пані-добродійко дворянко!

Чи теперечки ти вдовольнилась?"

А стара на старого як гримне

Та на стайню до коней послала.

От і тиждень, і другий минає,

Іще дужче тут баба здуріла,

Знов до рибки старого посилає.

"Повертайся, вклонися рибиці:

Вже не хочу я бути дворянкою,

Хочу вільною бути царицею!"

Дід з'явився, почав благати:

"Що ти, бабо, чи ти сказалась?

Ні ступити, ні мовить не вмієш,

То й смішитимеш ціле царство!"

Розгнівалась баба ще дужче,

Як ударить діда в обличчя.

"Як ти смів сперечатись зі мною,

Зі мною, дворянкою стовбовою?!

Йди до моря, кажу тобі честю,

А не схочеш — неволею підеш!"

Почвалав старенький до моря, —

Почорніло синєє море.

Золоту став він кликати рибку.

Припливла до нього рибка, спитала:

"Чого тобі треба, дідусю?"

Уклонився старий та й каже:

"Змилуйся, матінко-рибко!

Знову моя баба вередує:

Вже не хоче бути дворянкою,

Хоче бути вільною царицею!"

Відказала рибка золотая:

"Не журися, іди собі з Богом.

Добре, буде царицею баба!"

До старої дідусь повернувся,

Бачить: царський палац препошний,

У палаці стару свою бачить, —

За столом сидить вона — цариця,

Служать їй бояри та дворяни,

Наливають їй вина заморські,

А на закуску — медяники солодкі.

Навкруги стоїть грізна сторожа,

За плечима — списи та сокири.

Як побачив дідусь, налякався,

В ноги він старій уклонився,

Мовив: "Здрастуй, грізна царице!

Чи ж теперечки ти вдовольнилась?"

І не глянула баба на нього,
Тільки гнати з очей його звеліла.
Тут підбігли пани та бояри,
Старого у шию заштовхали.
А на дверях сторожа надбігла
Та сокирами ледь не зарубала.
Ще й народ глузував із нього:
"Так і треба тобі, старий нечемо!
Це тобі, нечемо, наука,
Щоб не ліз не в свої сани!"
Ось і тиждень, і другий минає, —
Іще дужче баба здуріла,
Царедворців по діда посилає.
Розшукали старого, приводять.
Чоловікові й каже баба:
"Повертайся, вклонися рибці, —
Вже не хочу я бути царицею,
Хочу бути морською володаркою,
Хочу жити в окіяні-морі,
Щоб служила мені рибка золотая

І в мене була на побігеньках".
Не насмілюся дід сперечатись,
Не наважився всупереч казати.
От іде він до синього моря,
Бачить — море сердито бушує,
Надимає розгнівані хвилі,
Ходять хвилі, і стогнуть, і виють.
Став він кликати рибку золотую.
Припливла з моря рибка, спитала:
"Чого тобі треба, дідусю?"
Уклонився старий та й каже:
"Змилуйся, матінко-рибко!
Що робити з клятою бабою?
Вже не хоче вона бути царицею,
Хоче бути володаркою морською,
Щоб їй жити в окіяні-морі,
І щоб ти сама їй служила
І в неї була на побігеньках!"
Не сказала нічого рибка,
Лиш хвостом по воді майнула

І сховалась в глибокому морі.
Довго ждав старий біля моря,
Не діждався, пішов він додому.
Глянув — аж перед ним землянка,
На порозі сидить його баба,
Перед нею — розколоті ночви.

Переклад— Наталя Забіла